

*Föreningen Sveriges
Vattenkraftskommuner*

VERKSAMHETSRAPPORT 2012/2013

VERKSAMHETSRAPPORT 2012/2013

Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner bildades vid ett möte i Östersund den 3 juni 1999.

Föreningen består av 36 (förra året 38) medlemskommuner med sammanlagt 496 000 (förra året 504 000) invånare.

Föreningens syfte är att skapa opinion för att vattenkraftskommunerna och berörda regioner får del i det värde vattenkraftproduktionen genererar (naturresursåterbäring). Kommunerna skall därvid tillförsäkras stabila och förutsägbara intäkter.

Föreningen är partipolitiskt neutral och tar inte ställning för eller emot utbyggnad av vattenkraften.

Produktion av el från vattenkraften

Drygt 90% av elproduktionen från vattenkraften kommer från skogslänen.

De senaste åren har produktionen av el från vattenkraften uppgått till i genomsnitt 66 TWh/år (=46% av totala elproduktionen).

År 2012 har elproduktionen uppgått till 161,3 TWh varav 48% eller 78,0 TWh från vattenkraften.

Vattenkraft	78,0 TWh	48%
Kärnkraft	60,9	38
Vindkraft	7,0	4
Övrigt	15,4	10
Summa producerat	161,3	
Summa inhemsk förbrukning	141,7 TWh	
Nettoexport	19,6	

Medlemmar

De 36 medlemskommunerna kommer från länen enligt följande:

Norrbottnen	4
Västerbotten	4
Västernorrland	3
Jämtland	7
Gävleborg	4
Dalarna	11
Värmland	3

De 36 medlemskommunerna är följande: Arjeplog, Boden, Gällivare, Övertorneå, Malå, Norsjö, Robertsfors, Storuman, Sollefteå, Timrå, Ånge, Berg, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund, Bollnäs, Ljusdal, Ovanåker, Söderhamn, Avesta, Gagnef, Hedemora, Leksand, Malung, Mora, Orsa, Rättvik, Säter, Vansbro, Älvdalen, Hagfors, Sunne och Torsby.

Antalet invånare i medlemskommunerna uppgår per den 1 nov 2011 till 496 144.

Styrelsen

Styrelsen består av 15 ledamöter och 14 ersättare.

Under år 2012/2013 har styrelsen bestått av följande ledamöter:

Ordinarie:	Ersättare
Ordförande Håkan Larsson (c)	-
Norrbottnen Hendrik Andersson (fp), Boden Ulf Ottosson (c), Arjeplog	Bo Strömbäck (v), Boden Birgitta Larsson (s), Gällivare
Västerbotten Roland Gustafsson (kd), Storuman Martin Noréhn (s), Malå	Sylvia Samuelsson (c), Åsele Veronika Håkansson (m), Storuman
Västernorrland Thomas Tejle (v), Sollefteå Bo R Svensson (m), Sollefteå	Bengt Nilsson (s), Timrå Jan Gullmark (c), Ånge
Jämtland Owen Laws (mp), Krokoms Kicki Fredriksson (s), Ragunda	Mi Bringsaas (s), Krokoms Mona Modin Tjulin (s), Östersund
Gävleborg Ingvar Persson (m), Bollnäs Björn Mårtensson (s), Ljusdal, vice ordf	Pär-Olof Stål (c), Söderhamn Stefan Permickels (s), Bollnäs
Dalarna Anders Rosell (s), Orsa Gunilla Berglund (c), Avesta	Kurt Podgorski (s), Malung Kjell Tenn (c), Älvdalen
Värmland Karl-Johan Adolfsson (c), Sunne Alf Larsson (c), Torsby	Jan Bohlin (s), Hagfors Ann-Sofi Ronacher (s), Hagfors

Representanter från sju av de åtta partierna i riksdagen finns företrädde i styrelsen.

Styrelsens möten 2012/2013

Styrelsen har haft 7 st sammanträden mellan stämman i maj 2012 och stämman i maj 2013.

Fem av mötena har skett per telefon.

De fysiska mötena har ägt rum i Avesta (strategimöte) och i Riksdags-
huset i Stockholm (8 nov 2012) då också ett seminarium anordnades.
Inbjudare var Inlandskommunernas Ekonomiska Förening, FSV, Hela
Sverige ska leva, Norrlandsförbundet och Riksdagens Landsbygds-
nätverk. Temat var "Inlandets möjligheter och utmaningar".

Bokslut för år 2012

Kostnaderna har uppgått till 309 tkr vilka täcks av medlems- och
serviceavgifter.

Föreningens avräkning med medlemmarna (= balanserade medel) för ej
nyttjade medlems- och serviceavgifter uppgick per den 31 dec 2012 till
586 (förra året 595) tkr och balanserade vinstmedel till 12 tkr.

Detaljer redovisas i Årsbokslutet.

Aktiviteter och bevakningsfrågor 2012/2013

Nedan redovisas ett axplock av aktiviteter och på bevakningsfrågor.

- A. Det är glädjande att företrädare från sex av riksdagens åtta partier har lämnat riksdagsmotioner som stöder FSV's ambitioner. Noterbart är att representanter för Socialdemokraterna för första gången har lämnat en motion i frågan.
- B. Föreningen har skrivit brev till partiledarna med hänvisning till riksdagsmotionerna för att få upp frågan på partiagendorna inför valet år 2014.
- C. Föreningen har haft svårt att få gehör i Riksdagen för "del i värdeskapningen från vattenkraften". Även i länen ser förankringen olika ut. Av totalt ca 60 vattenkraftskommuner är 36 st medlemmar i vår förening. Men förankringen är hundra-procentig i Jämtlands län med total uppslutning av kommuner, riksdagsledamöter och även från Regionförbund som till och med skrivit in kravet på att regioner och kommuner ska få behålla större del av de värden som vattenkraften genererar i länets regionala utvecklingsstrategi.
- D. Eftersom det varit svårt att övertyga vissa av riksdagspartierna har därför (enligt stämmans beslut) diskussioner påbörjats med Inlandskommunernas Ekonomiska Förening (IEF) om förutsättningar att bilda en starkare gemensam förening.
- E. Ett basdokument för en eventuell ny förening kan det utvecklingsprogram som håller på att tas fram (sk Inlandslyftet) bli.
- F. Viktigt blir nu att följa den statliga utredningen om vattenverksamheter och vad den eventuellt kommer att föreslå när det gäller vattendomar, miljöfonder och bygdemedel.
- G. Norge är ju det goda exemplet på hur del av det värde som vattenkraften genererar får stanna i berörda kommuner. Detta är ett viktigt instrument i den norska regionalpolitiken. Men även vattenkraftskommunerna på Island vill ha förbättringar i sitt system. Intressant är också EU's betoning på benefit sharing (mellan bygder/kommuner/regioner och nationen) när det gäller naturresurser .

A. 10 st riksdagsmotioner med företrädare från sex riksdagspartier stöder våra krav

För riksdagsperioden 2012/2013 har det lämnats 10 st riksdagsmotioner som handlar om att "del av det värde som vind- och vattenkraften skapar" bör tillfalla kommuner och regioner.

Motionärerna representerar Centerpartiet, Moderata Samlingspartiet, Kristdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och för första gången även från Socialdemokraterna.

Det är ett glädjande stort antal riksdagsmotioner och att ledamöter från sex av de åtta riksdagspartierna är företrädare.

I riksdagsmotionerna föreslås följande:

- återför medel från vattenkraftsproduktionen till de kommuner och regioner där produktionen sker (m)

- en del av vattenkraftens resurser skall stanna i Norrland där de produceras för att bidra till att utveckla hela Sverige. Regeringen bör överväga att låta statliga företag ha kontor och verksamheter lokaliseras utanför Stockholm (m)
- regeringen/riksdagen skall göra en översyn av hur vattenkraftskommunerna kan få del av det värde som vattenkraftsproduktionen genererar i fråga om koncessionsavgifter och koncessionskraft (m)
- fastighetsskatten på vindkraftsanläggningar ska tillfalla kommunerna. Denna princip är en viktig del i en modell med bygdepengar till berörda bygder och främjande av lokalt ägande (m)
- utred hur en ökad del av de värden som vattenkraften skapar kan omfördelas till att medverka i utvecklingen av de kommuner och regioner där produktionen sker (mp)
- riksdagen skall uttala att de kommuner och regioner som härbärgerar vattenkraft, vindkraft och andra elproduktionsanläggningar baserade på förnybar energi skall kompenseras för intrång i miljön. I första hand bör detta ske genom reformerad fastighetsbeskattning (c)
- se över hur skatten på energiproduktionen bäst decentraliseras (c)
- gör en översyn av möjligheterna till återföring av medel från vatten- och vindkraft. Medel som i så fall kommer att återföras skall användas av berörda kommuner och regioner till regional utveckling och medverka till en positiv utveckling till näringslivet och nya jobb samt vara en del i en strategi för landsbygdens utveckling. Genom ett sådant system skapas uthållighet och förutsägbarhet vilket ger underlag för långsiktiga och kloka beslut (kd)
- lokalt engagemang och lokalt ägande skall uppmuntras. Det kan bli så att lokalt utvecklingskapital skapas. Regeringen/riksdagen skall utreda möjligheterna att pengar återförs till de kommuner och bygder som har vattenkraft, vindkraft och gruvor inom sina kommungränser (v)
- regeringen/riksdagen skall se över behovet av återinvestering av jobbskapande kapital i de naturresursdränerande regioner där det produceras skog, malm och energi (s)

B. Partiledarna bereder just nu brev från FSV – (brevet bifogas som bilaga nr 1)

FSV skrev i oktober 2012 till samtliga partiledare för de åtta riksdagspartierna med uppmaning att agera för införandet av ett system där berörda kommuner och regioner får del av vattenkraftens värden.

Svarsläget är följande:

- Vänsterpartiet är positiva och hänvisar till sin riksdagsmotion i ärendet. Riksdagsmotionens beslutsförslag redovisas ovan.
- Folkpartiet är emot och har svårt att se värdet av det system FSV verkar för.
- Kristdemokraterna ska behandla vårt brev ytterligare och hänvisar till riksdagsmotionen från en av KD's riksdagsledamöter
- Centerpartiet är i grunden positiv och har engagerat sig under lång tid i frågan och ska ytterligare bereda vårt brev.
- Socialdemokraterna (Löfven har svarat personligen) önskar få till en politiskt bred och därmed långsiktig energiuppgörelse. Han har med stort intresse tagit till sig våra synpunkter inför detta arbete.

C. Jämtlands läns regionala utvecklingsstrategi: först i landet att markera krav på att få behålla en större del av de värden som skapas lokalt från vattenkraften

I Jämtlands län är samtliga de sju vattenkraftskommunerna medlemmar i FSV.

Riksdagsmotioner 2012/2013 har lämnats från riksdagsledamöter från länet från de tre partier från länet (m, s och c) som är företrädare i riksdagen om att kommuner/regioner ska ha del av de värden som vattenkraften genererar.

Det finns således en stor uppställning för FSV's krav och därför finns följande text nu inskriven, som första län i landet, i den regionala utvecklingsstrategin:

”Likvärdiga förutsättningar för utveckling i hela landet innebär inte alltid lika verktyg för utveckling.

Kommuner och regioner som levererar naturresurser till den gemensamma ekonomin bör få en större del av de värden som skapas lokalt, främst genom en förändring av skattesystemet.

Det känns naturligt att de kommuner/regioner där vattenkraften genereras får ta del av de värden som skapas där”.

Uppslutningen i länen är för närvarande följande:

Län	Kommuner	Varav vattenkraftskommuner	Varav medl i FSV	%
Norrbottnen	14	6	4	67
Västerbotten	15	11	4	36
Västernorrland	7	5	3	60
Jämtland	8	7	7	100
Gävleborg	10	6	4	67
Dalarna	15	15	11	73
Värmland	16	9	3	33
Summa		59	36	61

D. Diskussioner pågår om samgående FSV och IEF (Inlands-kommunernas Ekonomiska Förening)

Styrelsen fick av 2012 års stämma uppdrag att diskutera ett eventuellt samgående med IEF.

Viktiga frågor att diskutera är

- resultat hittills
- verksamheter i en gemensam organisation med bl a formulering av stadgar
- ändamålsparagrafens utformning
- namn på föreningen och geografisk utformning
- ekonomin (avgifter mm)
- förutsättningar att kunna finansiera ett mera kunskapsbaserat och utökat kansli
- förankringsprocessen med medlemskommunerna
- tidsplan

En av styrelsen utsedd arbetsgrupp har haft ett antal möten med representanter för IEF.

Ett diskussionsunderlag finns framtaget.

Styrelsen beslutade i januari 2013 att tillskriva medlemskommunerna för att höra deras synpunkter i ärendet och med ambitionen att få många inspel i en positiv process med mål att stärka förankringen och positioneringen.

E. Arbetet med Inlandslyftet

Arbetet med Inlandslyftet har just startat. Under eftermiddagen den 8 nov anordnades ett seminarium i Riksdagen med tema "Inlandets möjligheter och utmaningar".

Frågeställningar som togs upp var

- vad är på gång ?
- samarbete för utveckling och tillväxt inkl interregional samverkan
- hur kan inlandet få en rättmätig del av de naturresursvärden som levereras ?
- vad kommer en utbyggd och upprustad Inlandsbana att betyda för Inlandet ?
- vad innebär gruvnäringens expansion ?

Vid seminariet betonades den potential som finns att samarbeta över landsgränserna med Norge och Finland när det gäller bl a infrastrukturinvesteringar

Samarbetspartners i Inlandslyftet är IEF, FSV, Hela Sverige ska leva och Norrlandsförbundet. IEF är projektägare.

F. Statlig utredning om vattenverksamheter – M 2012:01

Just nu pågår en statlig utredning om vattenverksamheter. Utredningen ska säkerställa att alla tillståndspliktiga vattenverksamheter har tillstånd i överenskommelse med de miljökrav som ställs i miljöbalken och av EU-rätten.

Vidare ska utredningen bl a se om generella föreskrifter kan ersätta särskilda villkor.

Utredningen ska redovisas till regeringen senast den 30 juni 2013. FSV's styrelse fick information vid sitt styrelsemöte den 8 nov och lämnade vissa inspel.

Särskilt intressant blir att följa:

- kommer de gamla vattendomarna att ersättas av generella föreskrifter
- kommer bolagen att tvingas avsätta medel till miljöfonder med bl a fiskevårdande åtgärder ?
- kommer bygdemedlen (idag 110-120 milj kr motsvarande ca 0,18 öre/KWh) att kraftigt räknas upp ?

FSV kommer att följa utredningen.

G. Nystartad vattenkraftsförening på Island höll möte den 16 nov

För 1 år sedan bildade 20 vattenkraftskommuner en isländsk förening. Föreningen verkar för att de isländska vattenkraftskommunerna ska få

större del av vattenkraftens värde. Idag får de fastighetsskatt men de önskar att fastighetsskatten, i likhet med Norge, även ska beräknas på dammar och elledningar.

Island kommer även i lag att skriva in att naturresurserna ska ägas av det isländska folket.

LVK (Landssammanslutninga av Vasskraftkommunar) och FSV (sekreteraren) deltog på mötet för att delge våra erfarenheter.

Norge är ju ett föredöme att dela värdet av vattenkraftsproduktion mellan staten och vattenkraftskommuner.

I Sverige tillfaller all fastighetsskatt, energiskatt och moms staten (ca 40 mdr kr/år).

Vattenkraftskommunerna erhåller bygdemedel och invånarna i inlands-kommunerna har en nedsättning av energiskatten.

Intressant att notera är LVK's betoning att EU i policydokument starkt rekommenderar att den lokala ekonomin ska få del av de värden som naturresurserna genererar (benefit sharing). I ett särskilt program, Reshare Program, presenteras ett antal goda exempel bl a finns Rättviksmodellen (vindkraft) presenterad.

Förankring av föreningens krav

Styrelsen har skrivit ett antal debattartiklar, träffat riksdagsledamöter och anordnat seminarium för riksdagsledamöter tillsammans med Hela Sverige ska leva, Norrlandsförbundet och Inlandskommunernas Ekonomiska Förening. I arbetet att etablera god samverkan deltar kontinuerligt representant från FSV på årsmötena för Hela Sverige ska leva, IEF och Norrlandsförbundet.

Hemsida www.fsv.nu och facebook

Föreningens verksamhet i övrigt finns att följa i styrelseprotokollen som finns på hemsidan www.fsv.nu (möten/protokoll) samt på Facebook.

Information till medlemskommunerna

Föreningens verksamhet kan följas på hemsidan www.fsv.nu.

4-5 st nyhetsbrev sänds varje år till medlemskommunerna, riksdagsledamöter, media m fl.

Det finns ett stående erbjudande att lämna information om föreningen till medlemskommunernas fullmäktigeförsamlingar.

Styrelseledamöterna i FSV som representerar de olika länen har på sitt ansvar att lämna erforderlig information till "sina" medlemskommuner.

Bilaga 1

Brev till partiledarna (15 oktober 2012)

Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner (FSV) arbetar sedan 1999 för att berörda kommuner och regioner ska få del av de värden vattenkraften skapar. Vattenkraften genererar varje år mångmiljardvärden som nästan helt hamnar i kraftbolagens kassakistor eller i statskassan. De kommuner som släppt till sina forsar till den gemensamma elproduktionen får endast ungefär 110 miljoner kronor per år i "bygdemedel". Det är i sammanhanget värt att påpeka att över 90 procent av vattenkraften produceras i skogslänen, från Värmland till Norrbotten.

Inom FSV håller tålamodet på att tryta när vi ser hur naturresursrika kommuner som Ragunda och Jokkmokk tvingas till ständiga nedskärningar trots att de har landets högsta skattetryck. Ska flyttströmmarna vändas och de demografiska skadorna av långvarig utflyttning kunna repareras krävs krafttag. Ett system, där berörda kommuner och regioner får en rättmätig del av vattenkraftens värden, skulle medverka till att ge skogslänen helt andra möjligheter än idag att erbjuda en bättre service och goda förutsättningar för företagande och utveckling. Vattenkraftskommunerna skulle få bättre förutsättningar att ta vara på sina stora konkurrensfördelar; en god livsmiljö och gott om plats för fler.

Kontrasten till förhållandena hos våra grannar i Norge är närmast total. Där tillförs vattenkraftskommunerna/fylkena varje år över sex miljarder kronor i utvecklingskapital som en del av den lokala värdeskapning det strömmande vattnet genererar. Trots att Sverige och Norge numera ingår i en gemensam elmarknad och delar systemet med gröna certifikat skiljer sig förutsättningarna för vattenkraftskommunerna kraftigt åt.

I Norge ser man – över alla partigränser – det som naturligt att de kommuner och regioner där vattenkraften produceras får del av värdeskapningen som en kompensation för de ingrepp i miljön som utbyggnaden har inneburit. Exploateringen av vattenkraften har försämrat förutsättningarna för fiske, jord- och skogsbruk, rennäring, liksom för turismen. Tack vare vattenkraftsmedlen kan de berörda kommunerna erbjuda bättre service och förutsättningar för företagande – vilket möjliggör en ökad inflyttning och stärkt livskraft. Att systemet fungerar väl kan var och en förvissa sig om genom att besöka vattenkraftskommunerna i vårt västra grannland.

Norge är inget undantag. Även i andra jämförbara länder - som Finland, Tyskland, Frankrike och Österrike - går skatt på vattenkraft i olika omfattning till de kommuner/regioner som släppt till sina forsar. Det är Sverige som är unikt genom att låta hela fastighetsskatten på vattenkraftsanläggningar gå till statskassan.

Från FSV:s sida är vi öppna för olika lösningar för att få till stånd ett hållbart och fungerande system för att ge berörda kommuner och regioner del av vattenkraftens värdeskapning. Vi har dock särskilt pekat på möjligheten att överföra minst hälften av fastighetsskatten på vattenkraftsanläggningar, i år ungefär 3,7 miljarder kronor, från staten till berörda kommuner och regioner. Genom att Skatteverket har beslutat höja taxeringsvärdena kommer denna summa under 2013 att uppgå till ungefär sex miljarder kronor. En annan möjlig modell är att ett antal ören per producerad kWh går till berörda kommuner och regioner.

Vi vill i sammanhanget understryka att det inte finns någon parameter i det kommunala skatteutjämnningssystemet som tar hänsyn till om forsarna i en kommun har exploaterats. Ett system med del av vattenkraftens värdeskapning för lokal och regional utveckling ska ses som ett komplement till ett väl fungerande kommunalekonomiskt utjämnningssystem. Det handlar om att skapa en finansieringsmodell som

är uthållig, förutsägbar och som därigenom ger möjlighet till långsiktiga satsningar.

Glädjande nog kan vi under senare tid konstatera ett ökat intresse för våra frågor från riksdagens sida. Under årets allmänna motionstid har förslag om del av vattenkraftens värden till berörda kommuner och regioner lagts från företrädare för sex av riksdagens åtta partier (Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet). Vi hoppas att detta innebär att frågan äntligen lyfts högt upp på den politiska agendan och leder till konkret handling.

Från vattenkraftskommunernas sida vill vi mot denna bakgrund uppmana Dig och Ditt parti att agera för att även Sverige snarast ska införa ett system där berörda kommuner och regioner får del av vattenkraftens värden. Ett sådant system skulle medverka till att ge främst skogslänen bättre förutsättningar att leva och växa. Vi vill gärna också framöver informera om vårt arbete för att ge hela landet möjligheter att leva och utvecklas.

Med vänlig hälsning

Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner

Håkan Larsson
Ordförande

Björn Mårtensson
Vice ordförande